

Visstandsonderzoek van de monding van de Terkleppebeek te Geraardsbergen

Wijze van citeren:

Boets P., Dillen A., Malfroid D., Poelman E. (2017). Visstandsonderzoek van monding van de Terkleppebeek te Geraardsbergen. p. 7.

Contactgegevens:

Pieter Boets
Provinciaal centrum voor Milieuonderzoek
Godshuizenlaan 95, 9000 Gent
pieter.boets@oost-vlaanderen.be

Alain Dillen
Agentschap voor Natuur en Bos
Koningin Maria Hendrikaplein 70 bus 78
9000 Gent
alain.dillen@vlaanderen.be

Inhoud

1. Situering	4
2. Studiegebied.....	4
3. Methode.....	5
4. Resultaten.....	6
5. Discussie en aanbevelingen.....	6
6. Referenties	7

1. Situering

In het kader van het gestroomlijnd landschap Terkleppebeek-Ophasseltbeek en op vraag van de dienst integraal waterbeleid van de provincie Oost-Vlaanderen werd er een onderzoek verricht naar de visstand van de monding van de Terkleppebeek te Geraardsbergen. De trajecten tussen de overwelfde trajecten werden bevist om na te gaan of deze vispasseerbaar zijn voor vissen afkomstig uit de Dender. Er werd een visstandsonderzoek uitgevoerd door het Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek in samenwerking met de dienst integraal waterbeleid en het Agentschap voor Natuur en Bos in het najaar van 2017. De resultaten evenals aanbevelingen worden weergegeven in dit rapport.

2. Studiegebied

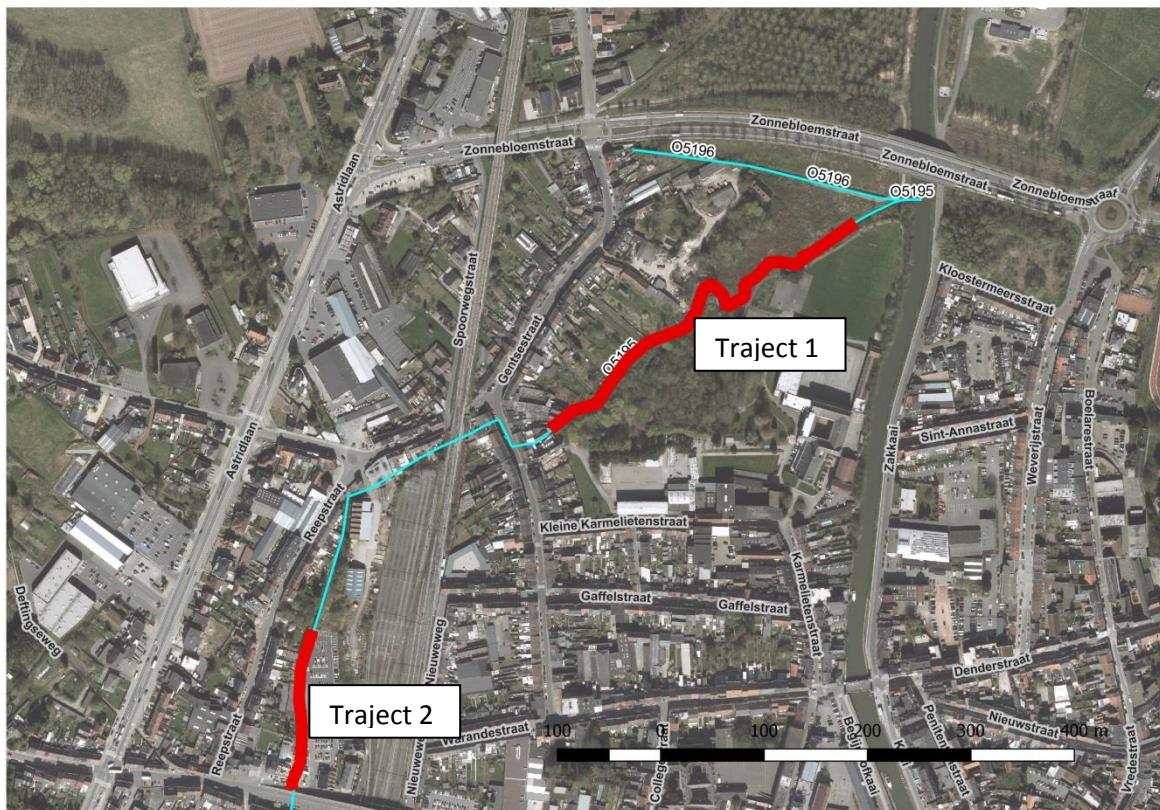
Het onderzoek werd uitgevoerd aan de monding van de Terkleppebeek (figuur 1) gelegen te Geraardsbergen op twee verschillende trajecten (figuur 2, tabel 1). De afvissing vond plaats op 3 oktober 2017.

Figuur 1 – Foto van de Terkleppebeek genomen op het eerste traject.

Tabel 1 – Overzicht van de verschillende locaties waar er een traject is afgevist met aanduiding van de X en Y coördinaten (Lambert 72).

Locatie	Straat	Gemeente	x	y	Beviste afstand (m)
1	Kleine Karmelietenstraat	Geraardsbergen	115332	163004	300
2	Vooruitzichtstraat	Geraardsbergen	114940	162707	200

Figuur 2 – Overzicht van de verschillende bemonsterde trajecten (rode lijn) langs de Terkleppebeek.

3. Methode

Er werd gebruik gemaakt van een elektrisch rugtoestel (LR 24 elektrofisher, Smith-Root). Bij het elektrisch afvissen wordt een spanningsveld in het water opgewekt tussen een positieve en negatieve pool, wat verdovend werkt op de vis. De negatieve pool of kathode bestaat uit een platte stroomgeleidende koperen gevlochten draad. Bij wadend vissen wordt de kathode over de gehele breedte van de waterloop over de bodem gelegd. De positieve pool (anode) bestaat uit één schepnet met geïsoleerde steel en een stroomgeleidende metalen ring. Al stappend wordt met de anode in stroomopwaartse richting gevist. Er wordt een zo hoog mogelijke vangstefficiëntie nagestreefd door met tussenpozen de anode onder water te dompelen, waardoor de daar aanwezige vis tijdelijk verdoofd wordt. De verdoofde vis wordt direct uit het water geschept met behulp van een schepnet en verzameld in een emmer met water. Het ononderbroken onder stroom zetten van het gekozen beektraject zou meer vis verjagen door het wegvluchten uit de schrikzone.

De gevangen vissen werden telkens gesorteerd, gemeten (tot 0.1cm nauwkeurig), gewogen (tot 0.1g nauwkeurig, rekening houdende met het feit dat de vis nat en levend werd gewogen en dat dit vooral van toepassing is voor kleinere exemplaren) en geteld, en vervolgens in het betrokken water teruggezet. Tevens werden vissen visueel geïnspecteerd op aanwezigheid van gebreken of ziektes.

4. Resultaten

Zowel op het 1ste als 2de traject werden er vissen gevangen, respectievelijk 5 en 4 soorten. Vooral biermpje kwam relatief veel voor, vooral dan op het 2de traject. De totale biomassa's waren eerder laag evenals de totale aantallen.

Tabel 2 – Overzicht van de gevangen soorten evenals hun totaal aantal en totaal gewicht per traject (NA=niet gemeten).

Traject	soort	totaal aantal	totaal gewicht (g)
1	giebel	16	113.4
1	biermpje	14	49.6
1	blankvoorn	3	13
1	riviergrondel	3	1.2
1	paling	1	NA
2	biermpje	52	169.9
2	blankvoorn	1	NA
2	paling	1	NA
2	3-doornige stekelbaars	12	NA

5. Discussie en aanbevelingen

Het visstandsonderzoek toont aan dat er een beperkt aantal vissoorten en individuen voorkomen in het benedenstrooms gedeelte van de Terkleppebeek, dit in tegenstelling tot het bovenstrooms gedeelte van deze waterloop waar zeldzame en beschermde soorten zoals beekforel, rivierdonderpad en beekprik voorkomen (Boets & Dillen, 2015). In het eerste traject werd vooral biermpje en gibel aangetroffen, waarschijnlijk afkomstig van de Dender waarmee de Terkleppebeek in verbinding staat. In het tweede traject werd vooral biermpje waargenomen. Er zijn geen vroegere visgegevens over dit benedenstrooms gedeelte van de Terkleppebeek teruggevonden. Beide trajecten worden gekenmerkt door verstevigde oevers en een zwarte sliblaag. Tijdens het onderzoek werd er nog veelvuldige lozing van huishoudelijk afvalwater vastgesteld t.h.v. het centrum van Geraardsbergen waarbij fecaliën rechtstreeks in de beek terechtkomen (traject 1) en langsheen de spoorweg waar het vooral om lozing van grijs water ging (traject 2). Net voor de eerste overwelling werd een zeer sterke anoxische geur vastgesteld evenals 5 dode palingen. Dit geeft aan dat er momenteel nog zeer ernstige verontreiniging plaatsvindt en dat de waterkwaliteit onvoldoende is voor vissen om te kunnen overleven. Verder werden er in het eerste traject nog ernstige migratieknelpunten voor vissen vastgesteld. Op basis van dit onderzoek kunnen we concluderen dat er eerst en vooral inspanningen dienen te gebeuren om de bestaande lozingspunten aan te sluiten op het rioleringsnetwerk, om de kleine migratieknelpunten weg te werken, evenals om een onderzoek te starten met betrekking tot de overwelling om na te gaan welke lozingspunten hierin uitmonden en

of deze passeerbaar is voor vissen. Tijdens de bemonstering werd er een grote hoeveelheid afval in de overwelling aangetroffen wat doet vermoeden dat deze niet paseerbaar is voor vissen. Op basis van dit onderzoek kunnen we ook besluiten dat de vismigratieknelpunten die momenteel meer stroomopwaarts gesitueerd zijn geen prioriteit vereisen gezien de zeer slechte toestand van het benedenstreams gedeelte en het feit dat het onmogelijk is voor vissen om vanuit de Dender stroomopwaarts te migreren.

6. Referenties

Boets P. & Dillen A. (2015). Controleonderzoek van de visstand van een aantal beken gelegen in de Vlaamse Ardennen. Rapport Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek en Agentschap voor Natuur en Bos. 19pp.